

Inleiding + lessuggesties

Praktisch

De kinderen krijgen in het museum een zoektochtboekje en een potlood. Het boekje mogen ze later mee naar huis nemen. Het museumbezoek wordt geregeld door de Gaostokmederwerkster Tjikke Hoekstra (Zij neemt zelf contact op met de school). (Telefoon: 471062 Email: tjikkeh@lijbrandt.nl)

De zoektocht met opdrachten speelt zich af in Museum Markt 12, een huis in oorlogstijd. Hier gaat het dus niet over de militaire oorlogsgeschiedenis, maar hoe het leven in die jaren was. Het huis Markt 12 werd in de oorlogsjaren bewoond door de familie Kempink. Maar er waren ook tijdelijke bewoners: Evacuees uit Scheveningen (moesten op last van de bezetter weg van huis en haard); Op zolder: onderduikers die daar een schuilplaats hadden. En de mooiste kamer beneden aan de Markt was gevorderd door de Duitse Ortskommandant. Verder is in de kelder te zien, waar men veiligheid zocht bij luchtalarm. Op de zolder is iets te zien van het werk van "Ondergrondse" pers. De hedendaagse tienerkamer op de zolder is een plaats voor reflectie en reacties.

Lessuggesties

Vorbereiding op de Museumzoektocht

1. Een kringgesprek: Hoe denken de leerlingen dat het gewone leven er in de oorlogsjaren uit ziet? Welke verschillen zie je met vandaag?

Een aantal dingen die het leven en de sfeer bepaalden:

- Sommige dingen waren verboden zoals oranje dragen, vliegeren, het licht aandoen (dus zonder eerst te "verduisteren"), luisteren naar de Engelse radio, op straat foto's maken.
- Er was altijd geheimzinnigheid: je ouders vertelden niet alles om je niet bang te maken. Soms hoorde je dingen die je niet verder mocht vertellen. Wie kon je vertrouwen? En wie niet? (Wie was "goed" en wie was "fout"). Het nieuws uit de krant en op de radio kon je ook niet vertrouwen. Al het nieuws was gecensureerd.

- Er was min of meer permanente angst voor luchtalarm, bommen, razzia's. Maar dat was niet overal in het land in dezelfde mate. En hoe langer de oorlog duurde hoe erger het werd.

- Iedereen kende wel mensen uit zijn omgeving die opeens weg waren: familieleden, vrienden, kennissen, collega's. Waren ze ondergedoken? Waren ze "opgepakt" en zaten ze misschien wel in een concentratiekamp? Of moesten ze gedwongen in Duitsland werken, bv. in een munitiefabriek? Dus: angst en zorgen.

- Er kwam een gebrek aan allerlei dagelijkse levensbehoeften. Ook hier geldt: hoe langer de oorlog duurde, hoe erger. En dan vooral in het dichtbevolkte westen van Nederland.

- Er was ook veel gevoel voor saamhorigheid. Over het algemeen hielp men elkaar veel, soms met gevaar voor eigen leven.

2. Het stripboek "De Schuilhoek": Dit stripboek is speciaal voor het museum gemaakt. De omslag toont het museum zoals het er mogelijk in de oorlog uitzag. Dit stripboekje sluit aan bij het (dikkere) stripboek "De Ontdekking" van dezelfde tekenaar en gemaakt voor het Anne Drankhuis. Dit is in het museum ter inzage en te koop.

Vraag: Zit "De Schuilhoek" in de leskoffer? En zo ja, hoeveel exemplaren? Digitaliseren voor gebruik met digibord?

Vraag 2: Kan "De ontdekking" ook in de leskoffer? (Er is veel lesmateriaal rondom dit boek beschikbaar via de Anne Frank stichting).

